

Ümumi məlumat	Fənnin adı, kodu və kreditlərin sayı	LIT 607 Azərbaycan mühacirət ədəbiyyatşünaslığı 4 kredit, 8 AKTS	
	Departament	Dillər və ədəbiyyatlar	
	Proqram (bakalavr, magistr)	magistratura	
	Tədris semestri	2026/2027-ci tədris ilinin payız semestri	
	Fənni tədris edən müəllim (lər)	Prof.Bədirxan Əhmədli	
	E-mail:	Badirkhan.ahmadov@gmail.com	
	Telefon:	050 554 5982	
	Mühazirə otağı/Cədvəl		
	Konsultasiya vaxtı	Cümə günü, saat 10:30	
Prerekvizitlər			
Tədris dili	Azərbaycan		
Fənnin növü (məcburi, seçmə)	Məcburi		
Dərsliklər və əlavə ədəbiyyat	1. Sultanlı V. Azərbaycan mühacirət ədəbiyyatı. B., 1998 2. Əhmədlli B. Azərbaycan mühacirət ədəbiyyatı. Təşəkkülü, problemləri, şəxsiyyətləri. B., 2017. 3. Tahirli A. Azərbaycan mühacirəti. B., 2001 4. Cəfərli M. Azərbaycan legion ədəbiyyatı. B., 2005 5. Cəfəroğlu Ə. Seçilmiş əsərləri. B., 2008 6. Baykara H. AZərbaycan istiqlal mübarizəsi tarixi. B., 1992 7. Həşimova A. XX əsrin 1-ci yarısında Azərbaycan mühacirəti. B., 1992 8. Ağaoğlu Ə. Sərbəst insanlar ölkəsində. B., 2001 9. Ağaoğlu Ə. Üç mədəniyyət. B., 2006. 10. Məmmədzadə M. Milli Azərbaycan hərəkatı. B., 1992 11. Rəsulzadə M. Əsərləri (Mehacirət dövrü). B., 2020 12. Rəsulzadə M. AZərbaycan Cümhuriyyəti. B., 2015 13. Tahirli A. Azərbaycan mühacirət mətbuatı. B., 2002 14. Əhmədli B. Bir istiqlal yolçusu. B., 2003 15. Əhmədov B. XX yüzil Azərbaycan ədəbiyyatı. B., 2015 16. Yaqublu N. Azərbaycan mühacirət irsi. B., 2011 17. Almas Yıldırım. Qara dastan. B., 1994		
Tədris metodları	Mühazirə	+	
	Qrup müzakirəsi	+	
	İnteraktiv	+	
Qiymətləndirmə	Komponentləri	Tarix/son müddət	Faiz (%)
	Aralıq imtahanı		30
	Fəallıq		10
	Tapşırıq və testlər		5
	Prezentasiya/Qrup müzakirə		10
	Final imtahanı		40
	Davamiyyət		5
	Yekun		100
Kursun təsviri	Xüsusi bir elm sahəsi kimi ədəbiyyatşünaslıq XIX əsrin əvvəllərindən başlayaraq estetik fikrin ümumi kontekstindən ayrıldı və ilk dəfə ədəbi-nəzəri hadisələrə sistemli şəkildə yanaşmaq prinsipindən çıxış etməyə başladı. Ədəbiyyatşünaslıqda tədqiqat metodları		

	kursunda tədqiqat işinin (kurs işi, bakalavr buraxılış işinə, magistr, doktorluq dissertasiyaları) araşdırılması, onun metodoloji əsaslarını müəyyənləşdirilməsi zərurəti əsaslandırılır.
Kursun məqsədləri	Kursun əsas məqsədi ədəbiyyatşünalıqda meydana çıxan metodlar (bioqrafik metod, mədəni-tarixi metod, tariximüqayisəli metod, sosioloji metod, psixoloji metod, formal metod, hermenevtika, strukturalizm, reseptiv estetika, sistemli-sinergetik yanaşma və s.)haqqında biliklər aşılamaqdır. Bununla yanaşı, Digər başlıca məqsəd qazanılmış nəzəri bilikləri bilik və bacarığa çevirmək, ayrı-ayrı elmi və bədii əsərlərə tətbiq etmək, metodların konkret əsərlər daxilindəki təzahür formalarını üzə çıxarıb təhlil etməkdir
Tədrisin (öyrənmənin) nəticələri	Azərbaycan mühacirət ədəbiyyatşünaslığı kursunu öyrənərkən aşağıdakı nəticələr əldə olunur: FTN 1 – Azərbaycan mühacirət ədəbiyyatının yaranma, təşəkkül və inkişaf mərhələlərini, əsas nümayəndələrini və ədəbi-elmi xüsusiyyətlərini izah edir; FTN 2 – Azərbaycan mühacirət ədəbiyyatının nəzəri və metodoloji problemlərini müəyyənləşdirir, onun Azərbaycan ədəbiyyatı və ədəbiyyatşünaslığı tarixindəki yerini əsaslandırır; FTN 3 – Mühacirət ədəbiyyatı, legion ədəbiyyatı və mühacirət mətbuatı ilə bağlı elmi mənbələri müəyyənləşdirir, sistemləşdirir və onların etibarlılığını qiymətləndirir; FTN 4 – Mühacirət ədəbiyyatının ayrı-ayrı ədəbi nümunələrini, müəlliflərini və ədəbiyyatşünaslıq konsepsiyalarını tarixi-mədəni kontekst nəzərə alınmaqla təhlil edir; FTN 5 – Azərbaycan mühacirət ədəbiyyatının sovet və müstəqillik dövrlərində öyrənilməsi xüsusiyyətlərini müqayisə edir, elmi yanaşmalardakı dəyişiklikləri müəyyənləşdirir və əsaslandırır; FTN 6 – Azərbaycan mühacirət ədəbiyyatının konkret problemi üzrə müstəqil elmi araşdırma aparır, müxtəlif mənbələrdən istifadə etməklə analitik nəticələr formalaşdırır və tədqiqat nəticələrini akademik formada təqdim edir.
Qaydalar (Tədris siyasəti və davranış)	Fəallıq. Fəallığa görə veriləcək bal magistrantların müzakirələrdə iştirakına, mətn təhlilində göstərdiyi fəallığa, yeni və əlavə ədəbiyyatlara göstərdiyi marağa görə verilir. Tapşırıq və testlər həm praktik istiqamətdə aparılır: 10+10 midterm və final imtahanlarından əvvəl verilir. Davamiyyət. Davamiyyətə görə bal verilməsində magistrantın dərstdə ardıcıl iştirakı nəzərdə tutulur, dərstdə 25 % iştirak etməyənlər imtahana buraxılmır. Qeyd: Tələbə dərstdə 25% iştirak etməzsə imtahana buraxılmayacaq. İmtahan haqqında:

	1. İmtahana hazırlaşarkən dərslərdə götürülmüş qeydləri öyrənməklə yanaşı, dərsin iş planında göstərilmiş ədəbiyyatlara, o cümlədən əlavə mənbələrə də müraciət etmək lazımdır. 2. İstifadə ediləcək ədəbiyyatın bir qismi tərəfimizdən təmin ediləcəkdir. 3. Aralıq və Final imtahanlarının hər ikisində suallar, əsasən araşdırma tipli olacaqdır. Fənn çərçivəsində süni intellektdən istifadə haqqında qaydalar: Bu fənnin tədrisində generativ süni intellekt (GSİ) alətlərindən yalnız tələbənin öyrənmə, tədqiqat və fərdi inkişaf fəaliyyətini dəstəklədiyi, onun müstəqil düşünmə, yazma və təhlil bacarıqlarını əvəz etmədiyi hallarda məqsədyönlü, məsuliyyətli və şəffaf şəkildə istifadəsinə icazə verilir. GSİ fənn üzrə bilik və bacarıqların mənimsənilməsinə köməkçi vasitə kimi istifadə edilə bilər, lakin tələbənin özünün formalaşdırılmalı olduğu fikir, argument, təhlil, mətn və yekun nəticələri əvəz etməməlidir. Tələbə GSİ-dən istifadə etdiyi halda bunu təqdim etdiyi müvafiq iş və ya materialda açıq şəkildə bəyan etməli, istifadə etdiyi GSİ alətini və ondan hansı məqsədlə yararlandığını göstərməlidir. GSİ-dən istifadənin gizlədilməsi və ya GSİ tərəfindən yaradılmış məzmunun tələbənin müstəqil işi kimi təqdim edilməsi akademik dürüstlük və şəffaflıq prinsiplərinin pozulması hesab olunur və tələbə bu pozuntuya görə universitetin müvafiq qaydalarına əsasən məsuliyyət daşıyır. Eyni zamanda, GSİ tərəfindən yaradılan və ya təqdim olunan məlumatların düzgünlüyünün, etibarlılığının və obyektivliyinin yoxlanılmasına görə məsuliyyət tələbənin öz üzərinə düşür. GSİ tərəfindən təqdim olunan məlumatda faktla bağlı səhv, uydurma məlumat və ya istinad, yanlış nəticə və qərəzli məzmun olduqda, həmin məlumatın yoxlanılmadan tələbə tərəfindən təqdim edilən işə daxil edilməsi tələbəni məsuliyyətdən azad etmir. Tələbə istifadə etdiyi məlumatın məzmununa və təqdim etdiyi işin akademik dürüstlük, elmi etibarlılıq və fənnin tələblərinə uyğunluğuna görə məsuliyyət daşıyır. İmtahanlar və müəllim tərəfindən müstəqil bilik və bacarıqların qiymətləndirilməsi məqsədilə müəyyən edilmiş tapşırıqlar zamanı GSİ alətlərindən istifadəyə yol verilmir. Dərs zamanı ayrı-ayrı tapşırıqlar üçün GSİ-dən istifadəyə xüsusi məhdudiyyət və ya qadağa tətbiq edilə bilər. Bu tədbirlər aşağıdakı kimi müəyyənləşdirilir: 1. Şifahi və ya yazılı xəbərdarlığın verilməsi 2. Tapşırığın yenidən təqdim edilməsi 3. Tapşırıq üzrə balın azaldılması və ya sıfırlanması (0 bal). GSİ-dən aşağıdakı məqsədlərlə istifadə edilə bilər. - Azərbaycan mühacirət ədəbiyyatı, mühacirət ədəbiyyatşünaslığı, legion ədəbiyyatı və mühacirət mətbuatı ilə bağlı mövzular üzrə ideya və plan formalaşdırılması, - məlumatların sistemləşdirilməsi, - nəzəri məsələlərin izahı, - müxtəlif tədqiqatçıların yanaşmalarının ilkin müqayisəsi, - qrammatik və orfoqrafik redaktə məqsədilə istifadə edilə bilər. GSİ-dən aşağıdakı məqsədlərlə istifadə edilə bilməz. - Müstəqil yazılı tapşırıqların hazırlanması zamanı – tələbənin özü tərəfindən yazılması tələb olunan esse, analitik yazı, referat, məqalə, tədqiqat işi və digər
--	---

	yazılı tapşırıqların tam və ya əsas hissəsinin süni intellekt tərəfindən hazırlanması və tələbənin öz işi kimi təqdim edilməsi qadağandır. - Mühacirət ədəbiyyatı nümunələrinin müstəqil təhlili zamanı – əsərin ideyası, mövzusu, obrazlar sistemi, poetik xüsusiyyətləri, müəllif mövqeyi və tarixi-mədəni konteksti ilə bağlı tələbədən fərdi təhlil tələb olunan tapşırıqlarda süni intellektin hazır təhlilindən istifadə etmək və onu şəxsi fikir kimi təqdim etmək yolverilməzdir. - Ədəbiyyatşünaslıq mövqeyinin və elmi arqumentlərin hazırlanması zamanı – tələbənin özü tərəfindən formalaşdırılmalı olduğu elmi fikir, tezis, arqument və nəticələrin süni intellekt tərəfindən hazırlanaraq təqdim edilməsi qadağandır. - Mühacirət ədəbiyyatı nümayəndələri və əsərləri haqqında məlumatların hazırlanması zamanı – süni intellekt tərəfindən təqdim olunan bioqrafik, tarixi, ədəbi və biblioqrafik məlumatların yoxlanılmadan elmi mənbə kimi istifadə edilməsi və təqdim olunması yolverilməzdir. - Elmi mənbələrin və sitatların saxtalaşdırılması zamanı – mövcud olmayan kitab, məqalə, müəllif, əsər, səhifə və ya sitatın süni intellekt vasitəsilə yaradılması, yaxud belə məlumatların həqiqi elmi mənbə kimi təqdim edilməsi qadağandır. - Sitat və istinadların hazırlanmasında – süni intellekt tərəfindən yaradılmış və ya dəqiqliyi yoxlanılmamış sitatların, istinadların və biblioqrafik məlumatların elmi işə daxil edilməsinə icazə verilmir. - İmtahan və fərdi qiymətləndirmə zamanı – müəllim tərəfindən xüsusi olaraq icazə verilmədiyi halda, imtahan, aralıq qiymətləndirmə, fərdi yazılı yoxlama və digər qiymətləndirmə proseslərində süni intellekt alətlərindən istifadə etmək qadağandır. - Tələbənin şəxsi müəllifliyini müəyyənləşdirməyə yönəlmiş tapşırıqlarda – tələbənin öz fikrini, mövqeyini, oxuduğu əsərə münasibətini və müstəqil ədəbiyyatşünaslıq düşüncəsini nümayiş etdirməsi tələb olunan tapşırıqlarda süni intellektdən istifadə edilə bilməz. - Hazır süni intellekt mətninin redaktə edilərək tələbənin şəxsi işi kimi təqdim edilməsində – yalnız sözlərin dəyişdirilməsi, cümlələrin yenidən qurulması və ya mətnin üslubi baxımdan redaktə edilməsi süni intellekt tərəfindən hazırlanmış mətnin tələbənin müstəqil işi hesab olunmasına əsas vermir. - Müəlliflik və akademik dürüstlük prinsiplərinin pozulması halında – süni intellektdən istifadə nəticəsində hazırlanmış materialın müəllifliyi barədə yanlış məlumat vermək, onun mənbəyini gizlətmək və süni intellektin hazırladığı məzmunu tələbənin öz elmi fəaliyyəti kimi təqdim etmək akademik dürüstlük prinsiplərinin pozulması hesab olunur. - Tapşırığın şərtlərində süni intellektdən istifadənin açıq şəkildə qadağan edildiyi hallarda – tələbə heç bir mərhələdə süni intellekt alətlərindən istifadə edə bilməz.
--	--

Mövzu			
	Tarix	Fənnin mövzuları	Dərslik/Tapşırıqlar
1		Azərbaycan mühacirət ədəbiyyatının araşdırılması problemləri	Sultanlı V. Azərbaycan mühacirət ədəbiyyatı. B., 1998 Əhmədli B. Azərbaycan mühacirət ədəbiyyatı. Təşəkkülü, problemləri, şəxsiyyətləri. B., 2017

2		Mühacirət ədəbiyyatının nəzəri- praktik xarakteri və mərhələləri ədəbiyyatşünaslığımızda	Sultanlı V. Azərbaycan mühacirət ədəbiyyatı. B., 1998 Əhmədli B. Azərbaycan mühacirət ədəbiyyatı. Təşəkkülü, problemləri, şəxsiyyətləri. B., 2017
3		Mühacirət ədəbiyyatının haradan başlamaq problemi çağdaş ədəbiyyatşünaslığımızda	Sultanlı V. Azərbaycan mühacirət ədəbiyyatı. B., 1998 Əhmədli B. Azərbaycan mühacirət ədəbiyyatı. Təşəkkülü, problemləri, şəxsiyyətləri. B., 2017
4		Azərbaycan mühacirət poeziyasının araşdırılması problemləri	Sultanlı V. Azərbaycan mühacirət ədəbiyyatı. B., 1998 Əhmədli B. Azərbaycan mühacirət ədəbiyyatı. Təşəkkülü, problemləri, şəxsiyyətləri. B., 2017
5		Legion ədəbiyyatının araşdırılması məsələləri	Cəfərli M. Azərbaycan legion ədəbiyyatı. B., 2005
6		Mühacirət mətbuatının araşdırılmasında yeni yanaşmalar	Tahirli A. Azərbaycan mühacirəti. B., 2001 Tahirli A. Azərbaycan mühacirət mətbuatı. B., 2002
7		Mühacir ədəbiyyatşünaslar və onların əsərləri	Tahirli A. Azərbaycan mühacirət mətbuatı. B., 2002
8		M.Ə.Rəsulzadənin ədəbiyyat araşdırmaları	Məmmədzadə M. Milli Azərbaycan hərəkəti. B., 1992 Rəsulzadə M. Əsərləri (Mühacirət dövrü). B., 2020
		Aralıq imtahanı	
9		Əhməd Cəfəroğlu və onun əsərləri	Ə.Hüseynzadə. Əsərləri. 2 cildə, I və II cildlər. B., 2008
10		Azərbaycan mühacirət ədəbiyyatının sovet dövründə araşdırılması məsələləri	Ağaoğlu Ə. Sərbəst insanlar ölkəsində. B., 2001 Ağaoğlu Ə. Üç mədəniyyət. B., 2006.

11		Sovet ədəbiyyatşünaslarının mühacirət ədəbiyyatına münasibəti	Baykara H. AZərbaycan istiqlal mübarizəsi tarixi. B., 1992
12		Müstəqillik dövrü ədəbiyyatşünaslığı və mühacirət ədəbiyyatı	Cəfəroğlu Ə. Seçilmiş əsərləri. B., 2008
13		Gültəkin yaradıcılığının Türkiyədə və Azərbaycanda araşdırılması problemləri	Əhmədli B. Bir istiqlal yolçusu. B., 2003
14		Abid Tahirli mühacirət ədəbiyyatının tədqiqatçısı kimi	Tahirli A. Azərbaycan mühacirəti. B., 2001 Əhmədov B. XX yüzil Azərbaycan ədəbiyyatı. B., 2015
15		Vaqif Sultanlı və mühacirət ədəbiyyatı	Sultanlı V. Azərbaycan mühacirət ədəbiyyatı. B., 1998
		Final imtahanı	